

LUSK genom åtta decennier

Den svenska kyrkosångsrörelsen har funnits sedan början av 1900-talet.

1925 insåg man att ett rikstäckande förbund behövdes. Beslutet som fattades var att man skulle bilda Sveriges Kyrkosångsförbund. Inom några år hade också varje stift fått sitt eget stiftskyrkosångsförbund. (Sveriges Kyrkosångsförbunds informationsblad, mars 2005)

Luleå stifts kyrkosångsförbund bildades 1926 i Nordmalings kyrka

Det skedde då 190 sångare från tolv kyrkokörer samlades till kyrkosångshögtid i Nordmaling.

Initiativtagare var komminister Johannes Norgren, Nysätra, som redan året innan inbjudit till den första kyrkosångshögtiden.

Johannes Norgren

Den första kyrkosångshögtiden hölls i Vindelns 1925 där 135 sångare från åtta körer deltog.

1946 var det kyrkosångshögtid i Luleå.

Då förverkligades önskan om bildande av ett förbund i den norra delen av stiftet. Vid den tiden var Johannes Norgren kyrkoherde i Nederkalix, och det är troligt att det var han som tog initiativ även till detta.

Som en konsekvens av att det nu fanns två förbund i stiftet, bytte Luleå stifts kyrkosångsförbund namn till Luleå stifts södra kyrkosångsförbund (LUSK).

I Luleå stifts årsbok Från bygd och vildmark

återfinns alltid några sidor med rubriken "Stiftskrönika." I utgåvan 1941, då Luleå stifts kyrkosångsförbund verkat i femton år, nämns ingenting om körer eller körsång. De orden förekommer inte alls i boken. 1956 heter det, i samband med en redogörelse för biskop Bengt Jonzons visitationsstämma i Robertsfors och Överklinten:

"Kyrkorna var överfyllda av åhörare och kyrkokörerna medverkade."

Men redan året därpå finns ett helt kapitel om rikskyrkosångshögtiden i Skellefteå 14 – 16 juni 1957, författat av Per-Erik Styf. Dessutom noteras i kapitlet "Hur stiftet lever":

För främjande av god körsång och kyrkomusik har vi i vårt stift två kyrkosångsförbund: Luleå stifts norra kyrkosångsförbund med Kalix församlings kyrkoherde, Johannes Norgren, som ordförande och Luleå stifts södra kyrkosångsförbund, där kyrkoherde Axel Ollikainen, Bureå, är ordförande. Från 1961 har bokens krönika återkommande inslag om kyrkosångsförbunden, och det året står följande att läsa:

Luleå stifts södra kyrkosångsförbunds styrelse utgöres av:

kyrkoherde Axel Ollikainen, Bureå, musikdir. Carl Boström, Nordmaling, fru Lisa Sundquist, Umeåmusikdir. Ulf Sundman, Skellefteå, Rune Elmehed, Lycksele, musikdir. Birger Eriksson, Umeå

samt musikdirektör Gudrun Zethelius, Burträsk.

Gudrun Zethelius

Förbundet räknar 39 körer med ca 900 medlemmar. Verksamhet. Under mottot "Förnyelse" anordnade stiftets södra kyrkosångsförbund studiedagar för kör- ledare i Lycksele 22 – 23 april 1961. Musikdirektör Birger Eriksson ledde det praktiska arbetet och gav sångtekniska råd i körarbetet.

Musikdirektör Gudrun Zethelius föreläste om "Kyrkomusikalisk förnyelse" och "Harmonikan i äldre och nyare kyrkomusik."

Förbundet avslutade sitt 35:e arbetsår med kyrkosångshögtiden i Åsele 17 – 18 juni 1961. Drygt 200 sångare samlades

I lördagens musikgudstjänst sjöng förbundskören koralsatser i växling med unison församlingssång och utförde Schütz' "Låt dem glädjas" för två körer och instrument.

Skellefteå landskyrkas kör utförde Bachs kantat "Actus Tragicus".

På söndagsmorgonen sjöngs laudes, och i den fullständiga högmässan, där mässbokens skatter utnyttjades maximalt, underströks förbundskörens roll av andligt och musikaliskt aktiv menighet bl.a. genom placeringen nere i kyrkan, genom alteratimsången och genom deltagandet i den heliga nattvarden.

I den avslutande högtidsgudstjänsten utförde Nysätra kyrkokör Buxtehudes kantat "Loven kristne, eder Frälsar", och högtiden utmynnade i Distlers "Aftonkantat" med förbundskören och instrument.

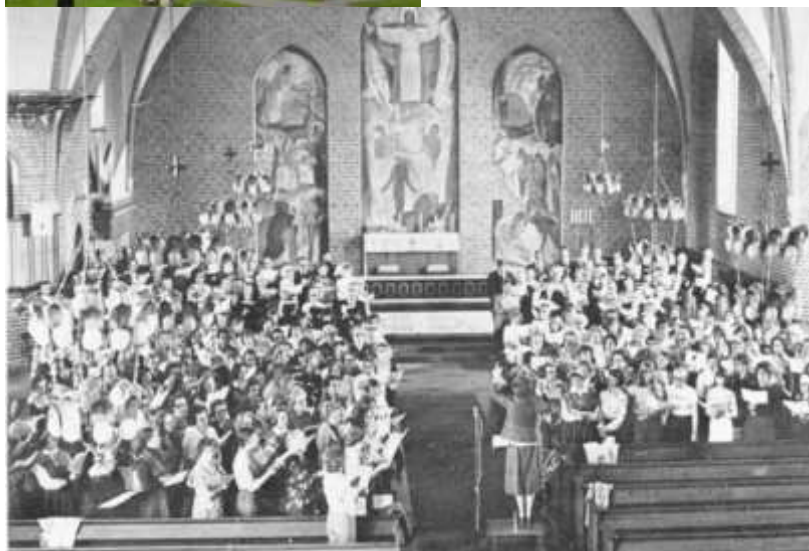
Tio år senare inleds redogörelsen för LUSK med konstaterandet att förbundet för första gången har uppnått medlemssiffran 1.000 i de 48 vuxenkörerna. Tillsammans med 34 barnkörer med 635 medlemmar, 19 ungdomskörer med 306 och 10 instrumentalgrupper med 87 samt en musikskola i Skellefteå landsförsamling med 60 medlemmar blir det inalles 2.088 personer, som regelbundet studerat och i gudstjänsterna framfört den kyrkliga musiken.

Vidare redogörs för kyrkosångshögtid, kördagar, barnkörläger på Munkviken, kontraktsbarnhögtid och ungdomsledardagar samt en tiodagars orgelspelarkurs i Skellefteå. "Behovet av en sådan kurs var tydligen stort, eftersom kursen blev fullbokad fem månader i förväg."

Munkvikens lägergård

1976 firade förbundet sitt 50-årsjubileum 22 – 23 maj i Burträsk kyrka.

Ett rekordstort antal körer (35) och korister (450) deltog.

De fyra gudstjänsterna hade var sitt tema:

Bönens kamp, Vägen till lovsång, Herrens löfte om bönhörelse och Glädjen eder i Herren alltid.

Den fullständiga högmässan firades "med föredömlig koncentration och gjorde därför ett outplånligt intryck." Deltagarna blev även påmind om en programförklaring från 1961:

Förbundet vill verka för en fördjupad syn på gudstjänsten och kyrkomusiken, samt visa vägen från underhållning och konsert till en musikutövning, som helt står i börens och förkunnelsens tjänst.

I 1980 års krönika noteras att ca 2.800 personer i södra stiftsdelen arbetar varje vecka med gudstjänstmusik. Ungefär hälften är barn och ungdom. Sektionen Ung Kyrkomusik är mycket viktig. Det finns också ett hundratal instrumentalister som t.ex. blåsare och stråkar, som regelbundet övar och medverkar i gudstjänsterna. Från början av 1980-talet och framåt antar stiftskrönikan mer och mer karaktären av bildrapsodi, varför de vanliga texterna med rapporter från kyrkosångsförbunden i stort sett upphör.

Av årsboken 1983 framgår dock att "LUSK är starkt intresserat av musikkonsulentfrågan och har under året engagerat sig för en snabb lösning.

En viss besvikelse blev väl stiftstingets behandling av frågan. Men LUSK tror på att det fortsatta arbetet med att få en musikkonsulenttjänst i stiftet ska ge resultat i en nära framtid." Två år senare skriver pionjären, Lennart Forsgren, sitt kapitel "När musikkonsulenten kom till byn" i årsboken.

Från bygd och vildmark" sextionionde årgången, 1982, har på sidan 165 ett foto av Gudrun Zethelius, och bildtexten meddelar att hon nu går i pension. I trettio år hade hon verkat som kyrkomusiker i Burträsk och i mångt och mycket även angett tonen i förbundets musikaliska verksamhet.

I 1996/97 års bok finns ingenting specifikt om kyrkomusiken.

Men den stora jubileumsboken ÅR AV LIV Luleå stift 1904 - 2004 har kapitlet "Körliv," där olika medlemmar i S:t Olovs kyrkokör i Skellefteå intervjuas. Tillhörande faktaruta avslutas med följande information: 2002 fanns det ungefär 3 500 körsångare i Luleå stift, anslutna till 165 vuxenkörer. Dessutom fanns barnkörer, ungdomskörer, minikörer, etc med ca 2 800 sångare anslutna.

Varje år samlas kyrkokörerna till kyrkosångshögtid en eller två dagar växelvis mellan församlingar i inlandet och vid kusten.

Barnkörer och ungdomskörer har sina kördagar och körläger. Kyrkokörerna har varje år en koristdag då man övar inför den gemensamma kyrkosångshögtiden. Ett nytt projekt är att försöka få igång gosskörer i stiftet.

Eftersom LUSK:s tillvaro i stort sett sammanfaller med det rikstäckande förbundets, kan det vara lämpligt att, liksom i inledningen av denna framställning, citera mars-numret 2005 av Skf:s informationsblad: Sedan 1925 har mycket hänt men mycket är sig också likt.

Intresset för körsång finns kvar och har vuxit otroligt de senaste 20 åren. Körens uppgift i kyrkan har förändrats till att bli mer och mer integrerad i gudstjänstens liturgi. Ett tecken på det är att på många håll körens plats i kyrkorummet har flyttats från orgelläktaren till koret.

Repertoaren har också förändrats, även om mycket av den klassiska repertoaren är densamma idag som 1925.

Källor: "Från bygd och vildmark" årg. 1941; 1956 s. 134; 1957 s. 89, 112; 1961 s. 191; 1971 s. 210; 1976 s. 157; 1978 s. 153; 1980 s. 191; 1982 s. 165; 1983 s. 154; 1985 s. 86; 1996/97; ÅR AV LIV Luleå stift 1904 – 2004 s. 36, 39.

Gudrun Avander